

МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Установа адукацыі “Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Францыска Скарыны”

Філалагічны факультэт

кафедра беларускай мовы

Cierp, Kozacze, atamanem będziesz

(зборнік польскіх прыказак і прымавак)

для студэнтаў філалагічных спецыяльнасцей

і ўсіх аматараў польскай фразеалогіі

Гомель 2008

Складальнік:

Рыгор Уладзіміравіч Серыкаў, кандыдат філалагічных навук, дацэнт

Рэцэнзенты:

Ларыса Фролаўна Кахоўская, кандыдат філалагічных навук, дацэнт;

Леанід Пятровіч Кузьміч, кандыдат філалагічных навук, дацэнт

Рэкамендавана да друку навукова-метадычным саветам Установы адукацыі “Гомельскі дзяржаўны
універсітэт імя Францыска Скарыны” 2008 года, пратакол №

Рэкамендуецца студэнтам філалагічных спецыяльнасцей (у тым ліку і студэнтам-завочнікам), а таксама
ўсім аматарам польскай славеснасці для самастойнага азнаямлення і вывучэння.

© Установа адукацыі “Гомельскі дзяржаўны
універсітэт імя Францыска Скарыны”, 2008

Ani na wsi, ani w mieście nie trzeba wierzyć niewieście

Ані на вёсцы, ані ў горадзе не трэба верыць жанчыне

Ani sieje, ani orze, a wszystko mu się rodzi

Не сее, не арэ, а ўсё яму родзіцца

Apetyt rośnie w miarę jedzenia

Апетыт расце ў час яды

Baba babę całuje, a za oczy obgaduje

Баба бабу цалуе, а за вочы абгаворвае

Baba pijana — dupa sprzedana

≈ Баба п'яна – сумленне прадана

Baba z wozu, koniom lżej

Баба з возу – коням лягчэй

Babie wątroba gnije, gdy jej mąż nie bije

У бабы пячонка гніе, калі яе муж не б'е

Bać się trzeba trzcinnie, gdy wiatr dąb wywinie

Баяцца трэба чароту, калі вецер дуб вырве

Baran wilkowi nie towarzysz

Баран воўку не таварыш

Bardziej boli od języka, niż od miecza

Больш баліць ад языка, чым ад меча

Bardziej boli zły sąsiad, niż rany

Больш баліць дрэнны сусед, чым раны

Bardziej dokuczy hańba jak kryminal

Больш дакучыць ганьба, чым крымінал

Bardziej katolicki niż sam papierz

Больш каталіцкі, чым сам папа

Bądź tylko owca, wilcy się znajdą

Будзь толькі авечка, — ваўкі знойдуцца

Bezkę, która dna nie ma, trudno napelnić

Бочку, якая дна не мае, цяжка напоўніць

Bez ciekawości nie ma mądrości

Без цікаўнасці няма мудрасці

Bez głowy żyć można, bez brzucha nie

Без галавы жыць можна, без жывата – не

Bez gnoju rola kierz, a przy gnoju daje chleb

Без гною ралля дрэнь, а з гноем дае хлеб

Bez gospodarza dom płacze, a przy gospodarzu skacze

Без гаспадара дом плача, пры гаспадару скача

Bez kary dziecko się nie wychowa

Без пакарання дзіця не выхоўваецца

Bez kary nie ma miary

Без кары няма меры

Bez łyżki zła sprawa, chociaż dobra potrawa

Без лыжкі дрэнь справа, хоць добрая страва

Bez ochoty niespore roboty

Без ахвоты няспорыя работы

Bez pieniędzy do miasta, bez soli do domu

Без грошай у горад – без солі дадому

Bez pracy długi dzień do wieczora

Без працы доўгі дзень да вечара

Bez równości nie ma przyjaźni

Без роўнасці няма сяброўства

Bez soli, bez chleba licha biesiada

Без солі, без хлеба ліхое застолле

Bez zazdrości nie ma miłości

Без зайздрасці няма кахання

Będzie i przed naszymi wrotami słońce

Будзе і перад нашымі варотамі сонца

Będzie pogoda, jak się nie poleje z nieba woda

Будзе пагода, як не пальеца з неба вада

Biada temu domowi, gdzie gdzie żona przewodzi mężowi

Бяда таму дому, дзе жонка камандуе мужам

Bieda dokuczy i rozumu nauczy

Бяда дакучыць і розуму навучыць

Bieda konno przyjeżdża, a pieszo odchodzi

Бяда конна прыязджае, а пешшу адыходзіць

Bieda nie po lesie, lecz po ludziach chodzi

Бяда не па лесе, але па людзях ходзіць

Bieda w zagrodzie, gdzie krowa wołu bodzie

Гора ў загоне, дзе карова вала бадае

Bieda z biedą jak się ożeni, to się urodzi nędza

Беднасць з беднасцю як ажэняцца, то народзіцца жабрацтва

Biedna to kraina, gdzie się chleb kończy, a kamień zaczyna

Бедная тая краіна, дзе хлеб канчаецца, а камень пачынаецца

Biedny tylko w dzieci bogaty

Бедны толькі дзецьмі багаты

Biednym ludziom złe po dwakroć lute

Бедным людзям дрэннае двойчы ліхое

Bliższa koszula ciała, niż kamizelka

Бліжэй кашуля да цела, чым камізэлька

Boga wzywaj, a ręki przykładaj

Бога клікай, а руку прыкладай

Bogactw przybywa, cnoty ubywa

Багаццяў прыбывае, а цноты ўбывае

Bogactwa tę własność mają, mądrego głupim działają

Багаціі такую ўласцівасць маюць: з разумнага дурня ствараюць

Bogaty je, kiedy mu się chce, a ubogi, kiedy może

Багаты есць, калі яму хочацца, а бедны – калі можа

Boję się nie ciwuna, lecz jego bizuna

Баюся не цівуна, а ягонага бізуна

Bóg umarł, pożycz nie żyje; kto nie ma pieniędzy, niech nie je, nie pije

Бог памёр, пазыч не жыве; хто не мае грошай, няхай не есць, не п'е

Bóg dał ręce, żeby brać

Бог даў рукі, каб браць

Bóg i liche kurczęta karmi

Бог і гадкіх куранят корміць

Bóg pomaga tym, co sobie sami pomagają

Бог дапамагае тым, што сабе самі дапамагаюць

Brat za brata nie odpowiada

Брат за брата не адказвае

Broda jak u proroka, a cnota jak u draba

Барада, як у прарока, а цнота, як у драба

Brylant potrzebuje odpowiedniej oprawy

Брыльянт патрабуе адпаведнай аправы

Brylant świeci i w popiele

Брыльянт свеціць і ў попеле

Brzuch nie może, ale oczy chcą

Жыбот не можа, але вочы хочуць

Brzuch słowami się nie nakarmi

Жыбот словамі не накорміцца

Brzuch tłusty, łeb pusty

Жыбот тлусты, а галава пустая

By nie mróz na złe pokrzywy, byłby ten chwast wiecznie żywy

Каб не мароз на дрэнную крапіву, было б гэтае злле вечна жывое

Bydło jadło, a potem się pokładło

Быдла паела, а потым захрапела

Byk niebezpieczny, ale pożyteczny

Бык небяспечны, але карысны

Był w kościele, gdzie szklankami dzwonią

Быў у касцёле, дзе шклянками звоняць

Było dwóch braci mądrych, a trzeci żonaty

Было двое братоў разумных, а трэці жанаты

Bywa i wielkie serce przy małym ciełe

Бывае і вялікае сэрца ў малым целе

Bywał Janek u dworu, wie, jak w piecu pała

Бываў Янка ў двары, ведае, як у печы паляць

Chałupa bez płota, a baba bez chłopa, to jedno

Хаціна без плота, а баба без мужыка – гэта адное

Chcesz przyjaciela stracić, pożycz mu pieniądze

Хочаш прыяцеля страціць – пазыч яму грошай

Chciał ojca rozgniewać – odmroził sobie uszy

Хацеў бацьку угнявіць – адмарозіў сабе вушы

Byk niebezpieczny, ale użyteczny

Бык небяспечны, але карысны

Chleb w drożdże nie ciąży

Хлеб у дарозе не цяжар

Chlebem i solą przyjaźń łowią i ludzie niewolą

Хлебам і соллю дружбу ловаць і людзей няволяць

Chłop mowny, a kot łowny z głodu nie umrą

Мужык балбатлівы і кот лаўлівы з голаду не памруць

Chociaż się kara powoli wlecze, zbrodnia przed nią nie uciecze

≈ Хаця пакаранне паволі цягнецца, злачынства ад яго не схавецца

Choć czoło szerokie, ale mózgu mało

Хоць лоб шырокі, але мазгоў мала

Choć młyn miele, jednak mąki niewiele

Хоць млын меле, але мукі няшмат

Choć rozumu nie sprzedają, i chłopkowie rozum mają

Хоць розуму не прадаюць, а і мужычкі розум маюць

Choć świeci słońce, to bierz w drogę opończę

Хоць свеціць сонца, але бяры ў дарогу накрыву

Choćby chłop był jak wrona, zawsze żonie obrona

Хаця б мужык быў як варона, заўсёды жонцы абарона

Choremu i od zdrowych potraw brzuch się nadmie

Хвораму і ад здаровых страў живот надзьмецца

Choremu i złote łoże nie pomoże

Хвораму і залаты ложак не дапаможа

Choroba przybywa na koniu, a odchodzi piechotą

Хвароба прыбывае на кані, а адыходзіць пешшу

Chory, a do miski skory

Хворы, а да міскі скоры

Chory na śmierć, a zjadlby ze ćwierć

Хворы на смерць, а з'еў бы з чвэрць

Chwała z własnych ust śmierdzi

Пахвальба з уласных вуснаў смярдзіць

Ci chleb jedzą, co w domu nie siedzą

Тыя хлеб ядзяць, што ў доме не сядзяць

Cicha woda brzegi rwie

≈ У ціхім балоце чэрці вядуцца

Ciekawość to pierwszy stopień do piekła

Цікаўнасць – першая ступень да пекла

Cierp, Kozacze, atamanem będziesz

Цярпі, казак, атаманам будзеш

Cierpliwością i pracą ludzie się bogacą

Цярпліваасцю і працай людзі багацеюць

Cnota i pokora nie ma miejsca u dwora

Цнота і пакора не мае месца ля двара

Co bardziej dokuczy, to rychlej nauczy

Што больш дакучыць, тое хутчэй навучыць

Co było, a nie jest, nie pisze się w rejestr

Што было, а не ёсць, не пішацца ў рэестр

Co dąb, to nie brzoza; co wilk, to nie koza

Што дуб, то не бяроза; што воўк, то не каза

Co drogie, to mile, co tanie, to zgnile

Што дарагое, тое міла, што таннае, тое згніла

Co dziś opuścisz, jutro nie dogonisz

Што сёння упусціш, заўтра не дагоніш

Co głupiemu po rozumie, kiedy go użyć nie umie?

Што дурному розум, калі яго ужыць не умее?

Co jeden głupi zepsuje, tego tysiąc mądrych nie naprawi

Што адзін дурань сапсуе, таго тысяча разумных не напавяць

Co kogo boli, o tym mówić woli

Што ў каго баліць, той пра тое хоча й гаварыць

Co komu przystoi, niech się tym stroi

Што каму падыходзіць, няхай у тое апрапаецца

Co masz zjeść dziś, zjedz jutro, co masz zrobić jutro, zrób dziś

Што хочаш з'есці сёння, з'еш заўтра, што хочаш зрабіць заўтра, зрабі сёння

Co na sercu u trzeźwego, to na języku u pijanego

Што на сэрцы у цвярозага, тое на языку у п'янага

Co po tytule, gdy pusto w szkatule

Што на тытуле, калі пуста ў шкатуле

Co się kupi tanie, psom się to dostanie

Што танна купляецца, сабакам тое дастанеца

Co się nie wróci, tego darmo żalować

Што не вернецца, таго дарма шкадаваць

Co się w pannie tailo, to po ślubie się wyjawi

Што ў дзеўцы тайлася, тое пасля шлюбу праявіцца

Co tu gadać, jak nie ma o czym mówić

Што тут балбатаць, як няма пра што казаць

Co w głowie, to w mowie

Што ў галаве, тое ў мове

Co w roli, o to głowa nie boli

Што ў ролі, пра тое галава не баліць

Co wie Grześ, to i cała wieś

≈ Што ведае Зоська, тое і ўся вёска

Co wolno księciu, tego nie wolno prosięciu

≈ Што можна казаку, таго не можна парсюку

Co wolno wojewodzie, to nie tobie, smrodzie

Што можна ваяводзе, тое не табе, смуродзе

Co z gęby wyleci, tego czterema końmi nie dogonisz

Што з вуснаў вылеціць, таго чатырма коньмі не дагоніш

Co z wiatrem przyszło, to z wiatrem uleci

Што з ветрам прыйшло, тое з ветрам паляціць

Co z wozu upadło, to przypadło

Што з воза ўпала, тое прапала

Co za duzo to niezdrowo

Што замнога, тое нездарова

Co za zuch, szkoda tylko, że głupi

Што за зух, шакада толькі, што дурны

Co zapisane piórem, nie wyrąbie i toporem

Што записана пяром, не вырубіць і тапаром

Co zaszkodziło, to nauczyło

Што зашкодзіла, тое навучыла

Cokolwiek czynisz, czyń mądrze, a patrz końca

Як што робіш – рабі разумна і ўяўляй вынік

Cudza bieda, ludziom śmiech

Чужая бяда – людзям смех

Cudza krzywda nikomu na dobre nie wyjdzie

Чужая крыўда нікому на добра не выйдзе

Cudzą pszenicę ogania, a jego wróble jedzą

Чужую пшаніцу абмахвае, а ягоную вераб'і ядуць

Cudze chwalicie, swego nie znacie, sami nie wiecie, co posiadacie

Чужое хваліце, свайго не знаеце, самі не ведаеце, што маеце

Cudze kraje chwalmy, a swoich się trzymajmy

Чужыя краіны хвальма, а сваіх трымаймась

Cudze ręce lekkie, ale nieużyteczne

Чужыя рукі лёгкія, але не ўжыткоўныя

Cudze widzi pod lasem, a swego nie widzi pod nosem

Чужое бачыць пад лесам, а свайго не бачыць пад носам

Cudzego nie gań, a swego nie chwal

Чужога не ганьбі, а свайго не хвалі

Cudzego nie ruszaj, i swego nie daj

Чужога не руш, і свайго не давай

Cudzemu koniowi i cudzej żonie nie trzeba dowierzać

Чужому каню і чужоў жонцы не трэба давяраць

Cudzymi rękami dobrze kasztany z ognia wyjmować

Чужымі рукамі добра каштаны з агню вынімаць

Cygan w swojej wsi nie kradnie

Цыган у сваёй вёсцы не крадзе

Czapka na bakier, a łydki gole

Шапка набок, а лыткі голыя

Czapka na głowie, a czapki szuka

Шапка на галаве, а шапкі шукае

Czapka, chlebem i solą ludzie ludzi niewolą

Шапкай, хлебам і соллю людзі людзей няволяць

Czas najlepszy lekarz

Час найлепшы доктар

Czas utracony nigdy się nie wróci

Час страчаны ніколі не вернецца

Czasem dłużej drzewa skrzypiącego, niżeli zdrowego

Часам даўжэй дрэва скрыпучага стае, чым здаровага

Czasem i mądry głupio sobie pocznie

Часам і разумны па-дурному сабе пачне

Czasem już jajko chce być mędrsze od kury

Часам ужо яйка хоча быць разумнейшае ад курыцы

Czego dobrocią nie zrobisz, tego złością nie wskórasz

Чаго добром не зробіш, таго злосцю не даб'ешся

Czego głuchy nie dosłysz, to zmyśli

Чаго глухі не дачуе, тое выдумае

Czego Jaś się nie nauczy, tego Jan nie będzie umiał

Чаму Ясь не навучыцца, таго Ян не будзе ўмець

Czego oczy nie widzą, tego sercu nie żal

Чаго вочы не бачаць, таго сэрцу не шкада

Czego panowie nawarzą, tym się poddani poparzą

Чаго паны накіпяцяць, тым падданыя абпякуцца

Czego serce pełne, tym i usta płyną

Чым сэрца поўнае, тым вусны цякуць

Czego sierpień nie zwarzy, tego wrzesień nie upiecze

Чаго жнівень не зварыць, таго верасень не спячэ

Czego się młode nauczyły lata, tym i na starość będą

Чаму маладыя навучыліся гады, тым і на старасць будуць

Czego się nie najesz, tego nie naliziesz

Чаго не наясіся, таго не наліжашся

Czego się skorupka za młodu napije, tym na starość trąci

Чаго чарапок у маладосці нап'ецца, тым на старасці аддае

Czego sobie nie życzysz, tego bliźniemu nie czyń

Чаго сабе не жадаеш, таго бліжняму не рабі

Czego z młodu nawykniesz, tego na starość nie unikniesz

Да чаго з моладу прывыкнеш, таго ў старасці не ўнікнеш

Czerwiec temu się zieleni, kto do pracy się nie leni

Ліпень таму зеляніцца, хто да працы не ляніцца

Częste mycie skraca życie

Частае мыццё скарачае жыццё

Człek cłeku brat, a nie kat

Чалавек чалавеку брат, а не кат

Człek raz tylko żyje, to jego, co użyje

Чалавек раз толькі жыве, тое ягонае, што ужые

Częste mycie skraca życie

Частае мыццё скарачае жыццё

Człowiek całe życie się uczy, a durniem umiera

Чалавек цэлае жыццё вучыцца, а дурнем памірае

Człowiek człowiekowi człowiekiem

Чалавек чалавеку чалавек

Człowiek dziś zdrow, jutro w rów

Чалавек сёння здароў, заўтра ў роў

Człowiek jak kot do miejsca się przyzwyczajają

Чалавек, як кот, да месца прывыкае

Człowiek nie świnia, wszystko zje

Чалавек не свіння, усё з'есць

Człowiek uczy się na błędach

Чалавек вучыцца на памылках

Człowiekowi do szczęścia niewiele potrzeba

Чалавеку для шчасця не многа патрэбна

Człowiekowi głowa, co koniowi nogi

Чалавеку галава, што коню ногі

Cztery gęsi, dwie niewieście narobiły jarmark w mieście

Чатыры гусі, дзве кабеты нарабілі базар у горадзе

Cztery lata z bydłem chodził, a jeszcze cielak

Чатыры гады з жывёлай хадзіў, а яшчэ цяля

Cztery myszy, cztery koty, dziewiąty pies do roboty

Чатыры мышы, чатыры каты, дзевяты сабака да працы

Czy mu dać, czy nie dać – czy wesela poczekać?

Ці яму даць, ці не даць – ці вяселля пачакаць?

Czyj chleb jesz, temu kadź

Чый хлеб ясі, таму хлусі

Czyja kieszeń większa, tego sprawa mniejsza

Чыя кішэня большая, таго справа меншая

Czym chata bogata, tym gościowi rada

Чым хата багата, тым гасцю рада

Czystość to zdrowie, mówi przysłowie

Чысціня – то здроўе, кажа выслоўе

Czytanie i pisanie za majątek stanie

Чытанне і пісанне за маёмасць стане

Daj krowie w źłobie, to ona da tobie

Дай карове ў яслях, то яна дасць і табе

Dał się dla kompanii Cygan powiesić

За кампанію і цыган павесіўся

Darowanemu koniowi w zęby się nie patrzy

Падараванаму каню ў зубы не глядзяць

Deszcz ranny i płacz panny – oba krótkotrwałe

Дождж ранні і плач панны – абодва кароткачасовыя

Dla leniucha zawsze święto

Для лянiўца заўсёды свята

Dla przyjaciela nowego nie opuszczaj starego

Дзеля новага прыяцеля не кідай старога

Dla szklanki i dziewczyny nie rachuje się godziny

Для шклянкі і дзяўчыны не лічаць гадзіны

Dlaczego rak chodzi wstak? – Bo i jego ojciec chodził tak

Чаму рак ходзіць назад? – Бо і ягоны бацька хадзіў так

Dlatego dzwon głośny, że wewnątrz próżny

Таму звон гучны, што ўнутры пусты

Dług kamieniem na sercu leży

Доўг каменем на сэрцы ляжыць

Dłużnik wesoło bierze, smutno oddaje

Даўжнік весела бярэ, сумна аддае

Do cudzej żony diabeł łyżkę miodu przykłada

Да чужой жонкі д'ябал лыжку мёду дадае

Dobra gospodyni z wody mleko uczyni

Добрая гаспадыня з вады малако зробіць

Dobra wieść, kiedy niosą jeść

Добрыя весці, калі нясуць есці

Dobra żona jest dar boży, ona szczęście w domu mnoży

Добрая жонка – дар божы, яна шчасце ў доме множыць

Dobre dzieci to skarb matki

Добрыя дзеткі – гэта скарб маткі

Dobre się szybko zapomni, a złe długo pamięta

Добрае быстра забываецца, а зло доўга помніцца

Dobre słowo mało kosztuje, a pomaga wiele

Добрае слова мала каштуе, а дапамагае шмат

Dobre słycać daleko, a złe jeszcze dalej

Добрае чуваць далёка, а злое яшчэ далей

Dobrocią więcej wskórasz niż złością

Дабратой больш даб'ешся, чым злосцю

Dobry żołnierz kulom się nie kłania

Добры салдат кулям не кланяецца

Doma jak chcesz, u ludzi jak przystoi

Дома як хочаш, а ў людзей, як належыць

Drugich prowadzimy, a sami błądzimy

Другіх вучым, а самі блудзім

Drzewa zawadzały, że lasu nie widział

Дрэвы перашкаджалі, што лесу не бачыў

Drzewko póki młode naginać trzeba, bo się potem naginać nie da

Дрэўка маладое гнуць трэба, бо потым сагнуць не дасца

Drzewo, które skrzypi, dłużej w lesie stoi

Дрэва, якое рыпіць, даўжэй ў лесе стаіць

Dwa razy daje, kto prędko daje

Два разы дае, хто хутка дае

Dwie wrony za jedną nogę trudno złapać

Дзвюх варон за адну нагу цяжка злавіць

Dzieci i ryby głosu nie mają

Дзеці і рыба голасу не маюць

Dzieci są jednym bogactwem biedaków

Дзеці - адзінае багацце беднякоў

Dziesięć razy mierz, a raz utnij

Дзесяць разоў мерай, а раз адрэж

Dziś człowiek żyje, a jutro gnije

Сёння чалавек жыве, заўтра гніе

Dziwnie się wszystko plecie na tym bożym świecie

Дзіўна ўсё пляцецца на гэтым божым свеце

Gadaj z głuchym — w łeb obuchem

Гавары з глухім — у лоб абухом

Gdy bieda wchodzi drzwiami, miłość oknem wylatuje

Калі бяда ўваходзіць дзвярамі, каханне праз акно вылятае

Gdy co masz mówić, ugryź się w język

Калі што хочаш сказаць — прыкусі язык

Gdy dziewczeczka, to ją czesz, a gdy większa, to ją strzeż,

jak dorośnie, zapłać komu, by ją zabrał z domu

Калі дзяўчынка, то расчэсвай, як надрасце, то сцеражы, як вырасце –

заплаці каму, каб забраў яе з дому

Gdy idziesz zabijać muchę, nie zabieraj ze sobą armaty

Калі ідзеш забіваць муху, не бяры з сабой гармату

Gdy jesteś w cudzym domu, nie zawadzajże nikomu

Калі знаходзішся ў чужым доме, не перашкаджай нікому

Gdy pieniędzy wiele, wokoło przyjaciele

Калі грошай шмат, то сябрамі багат

Gdy pogłaszczesz konia worem, on ci pójdzie krokiem sporym

Калі пагладзіш каня мяшком, ён і пойдзе трушком

Gdy rodzina żyje w zgodzie, to jej bieda nie dobodzie

Як сям'я жыве ў згодзе, то ёй бяда не пашкодзіць

Gdy się człowiek śpieszy, to się diabeł cieszy

Калі чалавек спяшаецца, то д'ябал цешыцца

Gdy szukasz rady, strzeż się zdrady

Калі шукаеш рады, сцеражыся здрады

Gdyby, ach gdyby na wierzbie rosły grzyby

Каб ды кабы ды на вярбе раслі грыбы

Gdyby babcia miała wąsy, toby była dziadkiem

Калі б бабка мела вусы, то была бы дзедкам

Gdybym wiedział, że upadnę, tobym się położył

Калі б ведаў, што ўпаду, то тады б паклаўся

Gdzie cię radzi widzą, tam rzadko bywaj, a gdzie nieradzi, tam nigdy

Дзе цябе рады бачыць, там рэдка бывай, а дзе не рады, - там ніколі

Gdzie dla dwóch nagotują, tam się trzeci pożywi

Дзе для двух нагатуюць, там і трэці паесць

Gdzie dużo szumu, mało rozumu

Дзе многа шуму, мала розуму

Gdzie dwóch, tam rada; gdzie trzech, tam zdrada

Дзе двое, там рада, дзе трое, там здрада

Gdzie dziatki, tam smród, gdzie pszczoły, tam miód

Дзе дзеткі, там смурод, дзе пчолы, там мёд

Gdzie głupia rada, gotowa zdrada

Дзе бесталковая рада, там гатовая здрада

Gdzie jedno, to ledwo, gdzie czworo, to sporo

Дзе адзін, там ледзь-ледзь, дзе чацвёрэ, там спора

Gdzie kucharek sześć, tam nie ma co jeść

Дзе кухарак шэсьць, там няма што есць

Gdzie mąż stary, żona młoda, każe czepiec, słucha broda

Дзе муж стары, а жонка малада, загадвае чапец, а служыць барада

Gdzie niezgoda, tam pewna szkoda

Дзе нязгода, там пэўная шкода

Gdzie ogon rządzi, tam głowa błądzi

Дзе хвост кіруе, там галава блазнуе

Gdzie pana kochają, tam i jego pieska głaszczą

Дзе гаспадара кахаюць, там і ягонага сабаку песцяць

Gdzie pieniądze mówią, tam wszystko milczy

Дзе грошы гавораць, там усё маўчыць

Gdzie się swoje psy kłają, niech się cudze nie mieszają

Дзе свае сабакі кусаюць, няхай чужыя не перашкаджаюць

Gdzie słońce świeci, tam cień być musi

Дзе сонца свеціць, там цень быць мусіць

Gdzie wielu dowódców, tam bitwa przegrana

Дзе многа атаманаў, там бітва прайграна

Gdzie wielu panów, tam rządu mało

Дзе паноў многа, там парадку мала

Gdzie wszyscy winni, tam nie ma winnego

Дзе ўсе вінаватыя, там няма вінаватага

Gdzie zła żona, tam piekło w domu

Дзе дрэнная жонка, там пекла ў доме

Gdzieś ty był, jak inni rośli

Дзе ты быў, як іншыя раслі

Głodnego bajkami nie nakarmisz

Галоднага байкамі не накорміш

Głupi kiedy milczy, za mądrego ujdzie

Дурань, калі маўчыць, разумным здаецца

Głupi sam się ze skóry łupi

Дурань сам са скуры лупіцца

Głupi wszystko kupi

Дурань усё купіць

Gorąco, aż się zęby posa

Горача, аж зубы пацеюць

Gospodyni wesola, gdy ma gości dokola

Гаспадыня вясёла, як мае гасцей вакола

Gościom dwa razy radzi: gdy ich witają i gdy ich żegnają

Гасцям два разы радзя: калі іх сустракаюць і калі праваджаюць

Gust kobiet, pogody jesienne – wszystko to odmienne

Густ жанчын, асенняе надвор'е – усё зменлівае

I czarna krowa białe mleko daje

І чорная карова белае малако дае

I mądry głupi, gdy go nędza złupi

І разумны дурны, калі яго нястача дастане

I na równej drodze kark skrócić można

І на роўнай дарозе карак скруціць можна

I najlepsza potrawa się przeje

І найлепшая страва прыесца

I w Paryżu nie zrobią z owsa ryżu

≈ I ў Парыжы не зробіць з канькоў лыжы

Idąc za mąż płacze panna oczyma, a śmieje się w sercu

Плача дзеўка вачмі, замуж ідучы, а смяецца сэрцам

Idź z głupim na raki, on ci żab nalapie

Ідзі з дурнем у ракі, ён табе жаб наловіць

Pe kto ma cierpliwości, tyle ma mądrości

Колькі хто мае цярыення, столькі мае розуму

Pe wina w brzuchu, tyle mocy w duchu

Колькі віна ў бруху, столькі моцы ў духу

Pe wina w głowie, tyle prawdy w słowie

Колькі віна ў галаве, столькі праўды ў слове

Im dalej w las, tym więcej drzew

Чым далей у лес, тым болей дрэў

Indyk myślał o niedzieli, a w sobotę leb ucięli

≈ Індык думаў пра нядзелю, а ў суботу яго з'елі

Ja do zgody, jak ryba do wody

Я да згоды, як рыба да вады

Ja pan, ty pan, a kto będzie świnie pasł?

Я пан, ты пан, а хто будзе свіней пасці?

Jasy panowie, tacy poddani

Якія паны, такія і падданыя

Jak amen w pacierzu

Як “амінь” у малітве

Jak Bóg da, a partia pozwoli

Як Бог дасць, а партыя дазволіць

Jak dają, to bierz, jak biją, to uciekaj

Як даюць, то бяры, як б'юць, то ўцякай

Jak dasz dzieciom wolę, sam wleziesz w niewolę

Як дасі дзецям волю, сам улезеш у няволю

Jak dasz koniowi jeść, tak cię będzie wieźć

Як дасі каню есці, так ён будзе цябе везці

Jak głowa siwieje, to serce szaleje

Як галава сівее, то сэрца шалее

Jak gospodarz gościnny, to i ściany się rozszerzają

Калі гаспадар гасцінны, то і сцены расшыраюцца

Jak kto dba, tak też ma

Як хто дбае, так і мае

Jak kto zasługuje, tak się go traktuje

Як хто заслугоўвае, так да яго і ставяцца

Jak masz bobra, to sprawa dobra

Як маеш бобра, то справа добрая

Jak się nie ma, co się lubi, to się lubi, co się ma

Як няма таго, што любіш, то любіш тое, што маеш

Jak się w gromadzie pracuje, bólu się w rępie nie czuje

Як у грамадзе працуеш, то болю ў жываце не чуеш

Jak się wprzągnął do wozu, to ciągnij

≈ Узяўся за гуж – не кажы, што не дуж

Jak skowronek zaświergoli, myślą chłopci o roli

Як жаўранак заспявае, мужыкі аб раллі ўспамінаюць

Jak sobie pościelesz, tak się wyśpisz

Як сабе пасцелеш, так і выспішся

Jak w gromadzie, to sporzej, jak samemu, to gorzej

Як у грамадзе, то весялей, а аднаму нудна

Jak wilk komarowi pomoże, to i komar konia zmoże

Як воўк камару дапаможа, то і камар каня пераможа

Jak za dużo będziesz wiedział, to się szybko zestarzejesz

Як замнога будзеш ведаць, то хутка пастарэеш

Jaka spowiedź, takie rozgrzeszenie

Якая споведзь, такое і дараванне

Jaką bronią wojujesz, od takiej zginiesz

Якой зброяй ваяеш, ад такой загінеш

Jaką miarką mierzysz, taką ci odmierzą

Якой меркай мераеш, такой і табе адмераюць

Jaką taką ojczyzną wolą ludzie niż wyborańcą gościny

Мілей людзям хоць якая бацькаўшчына, чым прыгожая гасцёўня

Jakbyś mi to z ust wyjął

.....

≈ Нібы думкі мае прачытаў

.....
Jaki bochen, taka skórka, jaka matka, taka córka

Які бохан, такая скарынка, якая matka, такая дачка

Jaki do jedzenia, taki i do roboty

Які да ежы, такі і да працы

Jaki piernik, taka dziurka; jaka matka, taka córka

Які пернік, такая дзірка, якая matka, такая дачка

Jaki wół, taka i skóra, jaka mać, taka i córka

Які вол, такая скура, якая matka, такая дачка

Jakie częstowanie, takie dziękowanie

Які пачастунак, такая і падзяка

Jakie drzewo, taki klin; jaki ojciec, taki syn

Якое дрэва, такі клін; які бацька, такі сын

Jakie odzienie, takie uczczenie

Якое адзенне, такое ўшанаванне

Jakie ziarno sieją, taki plon będą zbierali

≈ Што пасееш, тое пажнеш

Jakim cię widzą, takim cię piszą

Якім цябе бачаць, такім пішуць

Jako ogień bywa z wodą, tak i stary z żoną młodą

Як агонь бывае з вадой, так і стары з жонкаю маладой

Jeden o baranie, drugi o dzbanie

Адзін аб баране, другі ад збане

Jeden świat, ale nie jedni ludzie

Свет адзін, але не роўныя людзі

Jeden traci, drugi się bogaci

Адзін траціць, другі багацее

Jeden za wszystkich, wszyscy za jednego

Адзін за ўсіх, усе за аднаго

Jedna jaskółka nie czyni lata, nie czyni miasta jedna chata

Адна ластаўка не робіць лета, не робіць горада адна хата

Jedną ręką daje, a dwiema odbiera

Адною рукою дае, а дзвюма адбірае

Jedną ręką nie zwiążesz węzła

Адною рукою вузла не завяжаш

Jednej matki niejednaki dziatki

Адной маткі неаднолькавыя дзіцяtki

Jednemu do śmiechu, drugiemu do zdechu

≈ Аднаму смех, другому гора

Jednemu samo się leje, a drugiemu karać nie chce

Аднаму само льеца, а другому капаць не хоча

Jedno zdrowie, a tysiączne choroby

Адно здароўе, а тысячы хвароб

Jednym pociskiem dwa wróble zabić

Адным стрэлам двух вера'ёў забіць

Jednym uchem słucha, a drugim wypuszcza

≈ У адно вуха ўваходзіць, а другім выходзіць

Jest to cnota nad cnotami trzymać język za zębami

Гэта цнота з цнотаў: трымаць язык за зубамі

Jeszcze niedźwiedź w lesie, a już skórę targują

Яшчэ мядзведзь у лесе, а ўжо скурай гандлююць

Jeszcze przykładu nie było, żeby jaje kurę uczyło

Яшчэ прыкладу не было, каб яйка курыцу вучыла

Jeszcze się ten nie urodził, który by wszystkim dogodził

Яшчэ той не нарадзіўся, які б усім дагадзіў

Jeszcze skóra na baranie, a już kuśnierz pije za nią

Яшчэ скура на баране, а кушнер п'е за яе

Jeszcze uczciwą pracą nikt się majątku nie dorobił

Сумленнай працай яшчэ ніхто багацця не зарабіў

Język bardziej niż żelazo rani

Язык больш, чым жалеза, раниць

Kaszel nie choroba, koza nie chudoba

Кашаль не хвароба, каза не жывёла

Kawalerowi wszędzie źle, a żonatemu tylko w domu

Халасцяку ўсюды дрэнна, а жанатаму толькі дома

Każda Dorota ma swoje kłopoty

Кожная Дарота мае свае клопаты

Każda gospodyni, kiedy pełno w skrzyni

Кожная гаспадыня, калі поўная скрыня

Każda Kasia trafi na swego Jasia

Кожная Кася трапіць на свайго Яся

Każda potwora znajdzie swego amatora

≈ Кожная недарэка знойдзе свайго чалавека

Każda Teresa ma swoje interesa

Кожная Тэрэза мае свае інтарэсы

Każda wieś ma swą przypowieść

Кожная вёска мае сваю прыпавесць

Każdego twarz pokazuje, jakim się wewnątrz znajduje

Твар кожнага паказвае, што ўнутры знаходзіцца

Każdy głupi ma swój rozum

Кожны дурань мае свій розум

Każdy jest kowalem swego losu

Кожны каваль свайго лёсу

Każdy kupiec swój towar chwali

Кожны купец свій тавар хваліць

Każdy młynarz na swoje koło wodę prowadzi

Кожны мельнік на сваё кола ваду кіруе

Každy pan na swoich śmieciach

Кожны пан на сваім сметніку

Každy pijak robi nijak

Кожны п'як робіць ніяк

Každy się drapie, gdzie go swędzi

Кожны чэша, дзе яму свярбіць

Kącik ciasny, ale własny

Куток цесны, але свой

Kędzierzawa głowa, wichrowate myśli

Кучарава галава, кручанья думкі

Kiedy chęci dobre, to i droga krótka

Калі намеры добрыя, то і дарога кароткая

Kiedy ginąć, to od dobrej kuli, a kiedy spaść z konia, to z dobrego

Калі гінуць, то ад добрай кулі, а калі зканя упасць, то з добрага

Kiedy komu dobrze, to chce jeszcze lepiej

Калі каму добра, то хоча яшчэ лепш

Kiedy kwitnie bób, to największy głód; a kiedy mak, to już nie tak

Калі квітнее боб, то вялікі голад, а калі мак, то ўжо не так

Kiedy mokre role, nie chodź z pługiem w pole

Калі мокрыя раллі, не йдзі з плугам у палі

Kiedy w brzuchu pusto, w głowie groch z kapustą

Калі ў жываце пуста, у галаве гарох з капустай

Kiedy wlałeś między wrony, musisz krakać jak i one

Калі ўлез да варон, мусіш каркаць, як яны

Kiedyś wziął się za popręgi, nie powiadaj, żeś nietęgi

Калі ўзяўся за гуж, не кажы, што не дуж

Kier ten żołnierz, co nie chce być generałem

Дрэнь той салдат, што не хоча быць генералам

Kłamca i złodziej jedną drogą chodzą

Лгун і злодзеі адной дарогай ходзяць

Kłamstwo przeminie, prawda nie zginie

Абман праміне, праўда не згіне

Kłopot z pieniędzmi, ale gorszy bez nich

Клопат з грашамі, але горшы без іх

Kłos, co buja wysoko, bywa próżny

Колас, што высока вырас, бывае пусты

Kobieta ma tyle lat, na ile wygląda, a mężczyzna – na ile się czuje

Жанчына мае столькі год, на колькі выглядае, а мужчына – на колькі сябе чуе

Kobieta ma włos długi, a rozum krótki

У жанчыны волас доўгі, а розум кароткі

Kobiety płaczą przed ślubem, a mężczyźni po ślubie

Жанчыны плачуць перад шлюбам, а мужчыны пасля

Kochajmy się jak bracia, rachujmy się jak Żydzi

Любімся, як браты, лічымся, як жыды

Kogo bieda dusi, ten wszystko musi

Каго бяда душыць, той ўсё мусіць

Kogo Pan Bóg stworzy, głodem nie umorzy

Каго Бог створыць, голадам не ўморыць

Kogut na swoich śmieciach śmielszy

Певень на сваім сметніку смялейшы

Kolczyk w uchu, a pustki w brzuchu

Калечка ў вуху, ды пуста ў бруху

Komu bieda dokuczy, ten się modlić nauczy

Каму бяда дакучыць, таго маліцца навучыць

Komu Bóg da dzieci, da i na dzieci

Каму Бог дасць дзяцей, дасць і на дзяцей

Komu co się dostanie, bierz

Каму што дастанеца, бяры

Komu czego brakuje, drogo to kosztuje

Каму чаго бракуе, дарага тое каштуе

Komu się nie leni, temu się zieleni

Хто не ляніцца, таму зеляніцца

Komu się szczęści, to mu i wilk woły popasie

Каму шанцуе, таму і воўк валоў пасе

Komu wiele dano, od tego wiele żądać będą

Каму многае дадзена, ад таго многа жадаць будуць

Koniec języka za przewodnika

Канец языка за правадніка

Koń ma cztery nogi i też się potknie

Конь мае чатыры нагі, а спатыкнецца

Korona z głowy nie spadnie

Карона з галавы не ўпадзе

Korzeń nauki gorzki, lecz owoc słodki

Корань навукі горкі, але плён салодкі

Kot nielowny, chłop niemowny – często głodny

Кот нялоўны, мужык нямоўны – часта галодны

Koza z woza, koniom lżej

Каза з воза – каням лягчэй

Kozła strzeż się z przodu, konia z tyłu, a złego człowieka z każdej strony

Казла сцеражыся з пераду, каня – ззаду, а дрэннага чалавека – з кожнага боку

Krawiec tak kraje, jak mu sukna staje

Кравец так кроіць, як яму сукна стае

Krew nie woda, przelać szkoda

Кроў не вада, праліваць шкада

Krowa, która dużo ryczy, mało mleka daje

Карова, якая многа мычыць, мала малака дае

Królowie wielkie oczy i długie ręce mają

Каралі вялікія вочы і доўгія рукі маюць

Kruk krukowi oka nie wykole

Воран ворану вока не выдзеўбе

Krzywda ludzka bokiem wylazi

Крыўда людзкая бокам вылазіць

Krzywdy nie ma, kto cierpi, co zasłużył

Крыўды не мае, хто церпіць па заслугах

Ksiądz dwa razy kazania nie mówi

Ксёндз два разы пропаведзі не кажа

Ksiądz i niewiasta z jednego ciasta

Ксёндз і жанчына з аднаго цеста

Kto bije, bywa też i bity

Хто б'е, бывае таксама і біты

Kto burzę sieje, pioruny zbiera

Хто буру сее, перуны збірае

Kto bywa na koniu, ten bywa i pod koniem

Хто бывае на кані, бывае і пад канём

Kto chce dać, musi pierwiej mieć

Хто хоча даць, павінен спачатку мець

Kto chce jechać, musi smarować

Хто хоча ехаць, мусіць змазваць

Kto chce krowę doić, powinien ją paść

Хто хоча карову даіць, мусіць яе пасці

Kto chce psa uderzyć, ten zawsze kij znajdzie

Хто хоча сабаку ўдарыць, заўсёды кіі знойдзе

Kto chce ryby jeść, musi się zmoczyć

Хто хоча рыбу есць, павінен намачыцца

Kto chce świecić, musi się spalać

Хто хоча свяціць, павінен згараць

Kto chce wszystkiego, nic nie dostaje

Хто хоча ўсяго, нічога не атрымае

Kto chce z wilkami przestawać, musi wyć jak one

Хто хоча з ваўкамі жьыць, мусіць па-воўчы выць

Kto cudzego nie szanuje, ten i swojego nie ma

Хто чужога не шануе, той і свайго не мае

Kto często przysięga, mało dotrzymuje

Хто часто прысягае, мала слова трымае

Kto czyj chleb je, tego piosenkę śpiewa

Хто чый хлеб ець, таго і песню спявае

Kto długo gnije, ten krótko żyje

Хто доўга спиць, таму мала жыць

Kto dobrze zaczął, jakby połowę zrobił

Хто добра пачаў, нібы палову зрабіў

Kto doje, dopije, ten w rozum nie tyje

Хто даець, дап'е, той у розум не расце

Kto drogi skraca, ten do domu nie wraca

Хто дарогі скарачае, той дома не бывае

Kto drugiemu dół kopie, sam weń wpadnie

Хто другому ямку капае, сам туды трапляе

Kto dużo grozi, mało szkodzi

Хто шмат грозіць, мала шкодзіць

Kto dużo liczy, mało dziedziczy

Хто многа лічыць, мала атрымлівае

Kto dwa zające goni, żadnego nie złapie

Хто два зайцы гоніць, ніводнага не зловіць

Kto głupi, w Paryżu sobie rozumu nie kupi

Хто дурны, у Парыжы сабе розуму не купіць

Kto gra w karty, ten ma łeb obdarty

Хто іграе ў карты, у таго лоб абдзёрты

Kto kaszy nawarzył, ten ją jeść powinien

Хто кашы наварыў, той яе есці павінен

Kto kogo łaje, niech sam przykład daje

Хто каго лае, няхай сам праклад дае

Kto kogo miluje, wad jego nie czuje

Хто каго кахае, недахопаў яго не заўважае

Kto latem pracuje, zimą głodu nie poczuje

Хто летам працуе, зімой голаду не чуе

Kto lepiej nasmaruje, ten jedzie szybciej

Хто лепш падмажа, той паедзе хутчэй

Kto ma dobytek, ten ma i ubytek

Хто мае прыбытак, мае і ўбытак

Kto ma księdza w rodzie, temu bieda nie dobodzie

Хто мае ксяндза ў родзе, таму бяда не зашкодзіць

Kto ma owce i pszczoły, ten gospodarz wesoly

У каго авечкі і пчолы, той гаспадар вясёлы

Kto ma pszczoły i klacze, ten na biedę nigdy nie płacze

Хто мае пчолы і клячу, той пра бяду не плача

Kto na cudzym koniu jedzie, to i w pół drogi musi zejść

Хто на чужым кані едзе, то і на паўдарозе мусіць злезці

Kto na dwóch stołkach siada, ten na ziemię spada

Хто на двух стулах сядзіць, той на зямлю зляціць

Kto nie doje, nie dopije, ten mądrze i długo żyje

Хто не даець, не дан'е, той разумна і доўга жыве

Kto nie ma w głowie, musi mieć w nogach

Хто не мае ў галаве, мусіць мець у нагах

Kto pierwszy, ten lepszy

Хто першы, той лепшы

Kto pole gnoi, biedy się nie boi

Хто поле ўгноіць, бяды не баіцца

Kto późno przychodzi, sam sobie szkodzi

Хто позна прыходзіць, сам сабе шкодзіць

Kto pracuje, ten żyje, kto próżnuje, ten gnije

Хто працуе, той жыве, хто лянуецца - гніе

Kto rano wstaje, temu Pan Bóg daje

Хто рана ўстае, таму Бог дае

Kto raz skłamię, temu drugi raz nie wierzą

Хто раз схлусіць, таму другі раз не вераць

Kto raz ukradnie, tego zawsze za złodzieja mają

Хто раз украдзе, таго заўсёды злодзеем лічаць

Kto ręczy, ten jęczy

Хто ручаецца, той каецца

Kto sam kłamię, drugiemu nie wierzy

Хто сам хлусіць, другому не верыць

Kto sam smoli, to każdego czarnym widzi

Хто сам смоліца, кожнага чорным бачыць

Kto siedzi w glinie, ten nigdy nie zginie

Хто сядзіць у гліне, той ніколі не загіне

Kto sieje góry i doły, ma pełne stodoły

Хто сее горы і долы, мае поўныя стадолы

Kto sieje wiatr, ten burzę zbiera

Хто сее вецер, той буру збірае

Kto się cielęciami urodził, wolem umrzeć musi

Хто цяляткам нарадзіўся, валом паміраць мусіць

Kto się czubi, ten się lubi

Хто каго чубіць, той таго любіць

Kto się nie leni, robi złoto z kamieni

Хто не лянуецца, робіць золата з камення

Kto się prędko bogaci, czasem dobrze przyplaci

Хто хутка багацее, часам добра прыплаціць

Kto się wilka boi, niech do lasu nie chodzi

Хто ваўка баіцца, няхай да лесу не ходзіць

Kto tyl podaje, tego gonia

Хто спіну падстаўляе, таго гоняць

Kto w czas sieje, to się śmieje; a kto sieje późno, to ma różno

Хто ў час сее, той смяецца, а хто сее позна, мае розна

Kto w lecie nie zbiera, w zimie głodem przymiera

Хто летам не збірае, зімой з голаду памірае

Kto wiele mówi, ten mało czyni

Хто многа гаворыць, той мала робіць

Kto wiele rzeczy razem zaczyna, żadnej dobrze nie robi

Хто многа рэчаў адразу пачынае, ніводнай добра не зробіць

Kto wiele szumi, niewiele umie

Хто многа шуміць, нямнога ўмее

Kto wysoko lata, ten nisko spada

Хто высока лятае, той нізка спадае

Kto za młodu skacze, ten na starość płacze

Хто ў маладосці скача, той у старасці плача

Kto za wiele dowodzi, niczego nie dowodzi

Хто замнога даказвае, нічога не даказвае

Kto źle rozkazuje, niedługo panuje

Хто дрэнна кіруе, нядоўга пануе

Kucharz głodny nie chodzi

Кухар галодны не ходзіць

Kupiłbym wieś, ale pieniądze gdzieś

≈ Купіў бы вёску, але грошай трошку

Kurwa kurwie łba nie urwie

≈ Курва курве вачэй не вырве

Kwiecień – plecień, bo przeplata trochę zimy, trochę lata

Красавік – пераплет, бо сплятае і зіму, і лета

Lekko sobie szacujemy, czego darmo dostajemy

Лёгка тое распыляем, што задарма здабываем

Leniwy dwa razy robi

Лянівы два разы робіць

Leniwy i w domu zmarznie

Лянівы і дома замерзне

Lepiej być pierwszym w mieście jak ostatnim w Rzymie

Лепш быць першым у гміне, чым апошнім у Рыме

Lepiej dojrzeć samemu, niż wierzyć drugiemu

Лепш убачыць самому, чым верыць другому

Lepiej, gdy komu ludzie zazdroszcza, jak gdy go żalują

Лепш, калі людзі зайздросцяць, чым калі шкадуюць

Lepiej, gdy zbywa, niż gdy brakuje

Лепш, калі лішняе, чым калі не хапае

Lepiej mało a dobrze niż wiele, a źle

Лепш мала, але добра, чым многа і дрэнна

Lepiej urodzić się szczęśliwym niż rozumnym

Лепш нарадзіцца шчаслівым, чым разумным

Lepiej z mądrym zgubić, niż z głupim znaleźć

Лепш з разумным згубіць, чым з дурнем знайсці

Lepsza mucha żywa niż lew zdechły

Лепш жывая муха, чым здохлы леў

Lepsza słomiana zgoda, niż złoty proces

Лепш саламяная згода, чым залаты працэс

Lepsza wolność chuda niż niewola hojna

Лепш свабода голая, чым няволя шчодрая

Lepsza żelazna wolność niż złote kajdany

Лепш жалезная вольнасць, чым залатыя кайданы

Lepsze jedno dziś niż dwoje jutro

Лепш адное сёння, чым двое заўтра

Lepszy funt szczęścia, niż cetnar rozumu

Лепшы фунт шчасця, чым цэнтнер розуму

Lepszy własny chleb, niż pożyczona bułka

Лепш уласны хлеб, чым пазычаная булка

Lepszy wróbel w ręku, niż cietrzew na sęku

Лепш верабей у руцэ, чым цецярук на суку

Lepszy zając w miechu od niedźwiedzia w puszczy

Лепшы заяц у мяшку, чым мядзведзь у пушчы

Lepszy żelazny pokój niż złota wojna

Лепш жалезны мір, чым залатая вайна

Lepszy żywot słomiany, niż jedwabna śmierć

Лепш саламянае жыццё, чым шоўкавая смерць

Lezie do pokoju, a nogi w gnoju

Лезе да пакою, а ногі ў гною

Losy ludzkie różnymi drogami chodzą

Лёсы людзкія рознымі дарогамі ходзяць

Ludzi jak maku, a roboty ani znaku

Людзей як маку, а працы ані знаку

Ludzi moc, a człowieka nie widać

Людзей цьма, а чалавека не відаць

Ludzi się radź, a swój rozum miej

Людзей слухай, а свой розум меі

Ludzie z igły zrobią widły

≈ Людзі з іголкі зрабяць ёлкі

Łatwiej sto zegarów niż dziesięć bab zgodzić

Лягчэй сто гадзіннікаў, чым дзесяць баб, пагадзіць

Łatwiej wór pchel upilnować niż jedną dziewczynę

Лягчэй мех блох упільнаваць, чым адну дзяўчыну

Ładna, żeby ją do wody wpuścił, toby się raki złąkły

Прыгожая, што каб яе ў ваду пусціў, то ракі б спужаліся

Łagodne słowa, pewna namowa

Ласкавыя словы – пэўная дамоўленасць

Łatwiej przebaczyć, niż zapomnieć

Лягчэй дараваць, чым забыць

Łatwiej zgodzić stu chłopów niż trzy baby

Лягчэй памірыць сто мужыкоў, чым тры бабы

Łatwo być hojnym z cudzego

Лёгка быць шчодрым з чужога

Ma tyle cnót, co stara baba zębów

Мае столькі цнотаў, што старая баба зубоў

Mała iskierka wielkie pożogi wznieca

Малая іскра вялікія пажары распальвае

Mała jest mysz, a broni się też

Малая мыш і тая бароніца

Mała pchła, a mocno potrafi dokuczyć

Малая бляха, а моцна можа дакучыць

Małe dzieci – mały kłopot, duże dzieci – duży kłopot

Малыя дзеці – малы клопат, вялікія дзеці – вялікі клопат

Małe dzieci nie dają spać, duże dzieci nie dają żyć

Малыя дзеці не даюць спаць, вялікія дзеці не даюць жыць

Małych złodziei wieszają, a wielkim się kłaniają

Малых злодзеяў вешаюць, а вялікім кланяюцца

Mądrej głowie dość dwie słowie

Разумнай галаве хопіць двух слоў

Mądrej głowy włosy się nie trzymają

За разумную галаву валасы не трымаюцца

Mądrość przychodzi z laty, acz nie każdy jest mądrym brodaty

Мудрасць прыходзіць з гадамі, і не ўсе мудрацы з барадамі

Mądry głupiemu zawsze ustępuje

Разумны дурню заўсёды ўступае

Mądry Polak po szkodzie

Разумны паляк па шкодзе

Mądry się bogaci, gdy głupi traci

Разумны багацее, калі дурань губляе

Mąż bez żony ma się gorzej od wrony

Муж без жоны маецца горш ад вароны

Mąż głową, a żona szyją: szyja głową kręci według swej chęci

Муж – галава, а жонка – шыя: шыя круціць галавой, як хоча

Mężczyzna powinien być tylko troszkę ładniejszy od diabła, a panna tylko trochę brzydsza od anioła

Мужчына павінен быць трошкі прыгажэйшы за д'ябла, а дзяўчына трошкі горшая за анёла

Miej serce i patrz w serce

Мей сэрца і глядзі ў сэрца

Miele językiem jak cieleń ogonem

Меле языком, як цяля хвастом

Między słowem a uczynkiem góra jest pośrodku

Паміж словам і справай гара пасярод

Między ślepymi jednooki królem

Паміж сляпымі аднавокі – кароль

Miękko ściele, lecz twardo spać

Мякка сцэле, ды цвёрда спаць

Miłe blizny dla ojczyzny

Мілья раны для бацькаўшчыны

Miło brać, a ciężko dać

Міла браць, а цяжка даць

Miło u ludzi, najlepiej w domu

Міла ў людзей, а дома наймілей

Miłość jak ospa – każdy ją przejść musi

Каханне, як воспа: кожны яе прайсці мусіць

Miłość o rozum nie pyta

Каханне пра розум не пытае

Miłość potrafi ogłupić najmądrzejszego

Каханне можа адурывіць найразумнейшага

Miłość z bojaźnią nie stoi, nie miłuje, kto się boi

Каханне з боязю не ўстаіцца, не кахаецца той, хто баіцца

Młodości doświadczenia, a starości sił brakuje

Малодасці вопыту, а старасці сіл не хапае

Młodość ma swoje prawa

Малодосць мае свае правы

Młodość musi się wyszumieć

Малодосць павінна адшумець

Młody staremu nie wierzy

Малады старому не верыць

Młodym będąc, pamiętaj, że starym będziesz

Маладым памятай, што старым будзеш

Młyn życia miele i na smutek, i na wesele

Млын жыцця меле і на смутак, і на вяселле

Mniej szkodzi ten, co jawnie szkodzi

Мені шкодзіць той, хто яўна шкодзіць

Modli się pod figurą, a ma diabła za skórą

Моліцца пад фігурай, а мае д'ябла за скурай

Modli się ze skruchą, a ma diabła za pazuchą

Моліцца і каецца, а д'ябал за пазухай трымаецца

Mokry deszczu się nie boi

Мокры дажджу не баіцца

Morza łyżką nie przelewaj w dołek

Мора лыжкай у дол не перальеш

Morze przepłynął, na brzegu utonął

Мора пераплыў, на беразе патануў

Mowa jest srebrem, a milczenie złotem

Мова – срэбра, а маўчанне - золата

Mowa – wiatr, a pismo grunt

Мова – вецер, пісьмо – грунт

Mów, co chcesz, tylko ręce przy sobie trzymaj

Гавары, што хочаш, толькі рукі пры сабе трымай

Murzyn zrobił swoje, murzyn może odejść

Маўр забіў сваё, маўр можа ісці

Musi, to na Rusi, a u nas w Polsce jak kto chce

Мусі гэта на Русі, а ў нас, у Польшчы, як хто хоча

My rządym światem, a nami kobiety

Мы кіруем светам, а намі - кабеты

Myszy tam bywają, gdzie zboże mają

Мышы там бываюць, дзе збожжа маюць

Myśl długo, czynь prędko

Думаў доўга, рабі хутка

Myśli za górami, a śmierć za plecami

Думкі за гарамі, а смерць за плячамі

Na babski upór nie ma lekarstwa

На бабскую ўпартасць няма лекаў

Na bezludziu i pop człowiek

На бязлюдзі і поп чалавек

Na cudze patrzeć oczy bołą

На чужое глядзець – вочы баляць

Na cudzych skrzydłach niedaleko zalecisz

На чужых крыллях недалёка заляціш

Na dobrego strzelca zwierzyzna sama idzie

На добрага стралка звер сам ідзе

Na drugiego przymówka, a na się ni słówka

На другога мова, а на сябе ні слова

Na dwoje babka wróżyła: albo umrze, albo będzie żyła

Надвае бабка варажыла: або памрэ, або будзе жыва

Na jednym miejscu i kamień mchem porasta

На адным месцы і камень мохам абрасае

Na języku miód, a w sercu lód

На языку мёд, а ў сэрцы лёд

Na naukę nigdy nie jest za późno

Вучыцца ніколі не позна

Na Nowy Rok przybywa dnia na barani skok

На Новы год прыбывае дзень на барані скок

Na pochyle drzewo i kozy skaczą

На пахіленае дрэва і козы скачуць

Na prawdę świadka nie trzeba

На праўду сведкі не трэба

Na ryby i raki to chodzą próżniaki

У рыбу і ракі ходзяць лайдакі

Na świecie jak w łaźni – im wyżej, tym goręcej

На свеце, як у лазні – чым вышэй, тым гарачэй

Na tego, co kradnie, zawsze kara spadnie

На таго, хто крадзе, заўсёды кара ўпадзе

Na to jest prawo, aby było lewo

На тое ёсць права, каб было лева

Na to szczupak jest, żeby karaś nie drzemał

На тое шчупак, каб карась не драмаў

Na twarde drzewo twardej siekiery potrzeba

На цвёрдае дрэва цвёрдай сякеры трэба

Na wojnie jak to na wojnie

На вайне, як на вайне

Najciemniej jest pod latarnią

Цямней за ўсё пад ліхтаром

Najgorszy to pies, co milczkiem kąsa

Горшы той сабака, што моўчкі кусае

Najlepiej pachnie, kto niczym nie pachnie

Найлепш пахне, хто нічым не пахне

Najpierw pomyśl dobrze, głowo, nim wymówisz słowo

Перш падумай добра, галава, перад тым, як слова скажаш

Najprędziej błądzi, kto prędko sądzi

Хутчэй блудзіць, хто хутка судзіць

Największy mędrzec zgłupieje, jak ze trzy dni nic nie je

Найвялікшы мудрэц здурэе, як тры дні не паесць

Ni aksamit, ni atłasy nie dodadzą ci okrasy

Ні аксаміт, ні атласы не дабавяць табе прыкрасы

Nic kobiety nie przeprze, skoro się uprze

Нішто кабету не перапрэ, як яна упрэцца

Nic po tytule, gdy pusto w szkatule

Тытул нішто, як няма ў скрыні

Nic tam w smak nie bywa, gdzie się bez towarzystwa zażywa

Нішто там у смак не бывае, дзе без таварыша хтось спажывае

Nie bądź łasy na cudze frykasy

Не будзь ласы на чужыя каўбасы

Nie będziesz dbał, nie będziesz miał

Не будзеш дбаць – не будзеш мець

Nie biegasz — nie masz; nie szukasz — nie znajdziesz

Не бегаеш – не маеш, не шукаеш – не знойдзеш

Nie ciesz się, bratku, z cudzego przypadku

Не цешся, братку, з чужога выпадку

Nie czas modlitwie po przegranej bitwie

Не час малітве па прайгранай бітве

Nie czas żałować róż, gdy płoną lasy

Не час шкадаваць руж, калі гараць лясы

Nie czyń drugiemu, co tobie niemiło

Не рабі другому, чаго сабе не жадаеш

Nie dbaj nic o skarbów wiele, gdy masz wierne przyjaciele

Не дбай пра скарбы, калі маеш верных сяброў

Nie dla psa kielbasa, nie dla kota sadło

Не для сабакі каўбаса, не для катá сала

Nie dla tego miód, kto się boi pszczoł

Не для таго мёд, хто баіцца пчол

Nie dokuczaj pszczole, bo żądłem ukole

Не дакучай пчале, бо жалам уколе

Nie każdy kąsa, co wężami trząsa

Не кожны кусае, хто вусамі патрасае

Nie kładź palca między drzwi

Не кладзі палец паміж дзвярамі

Nie kładź źle, żebyś złodzieja nie przyprowadził do grzechu

Не кладзі дрэнна, каб злодзея ў грэх не ўцягнуць

Nie kupuj majątności, kupuj sąsiada

Не купляй маёнтку, купляй суседа

Nie licz kurcząt, póki się nie wyhodują

Не лічы куранят, пакуль не вырастуць

Nie łokciem się człowieka mierzy

Не локцем чалавека мераюць

Nie ma chleba bez ości, nie ma ryby bez kości

Няма хлеба без асцей, няма рыбы без касцей

Nie ma gorszego tyrana, kiedy się chłop dostanie na pana

Няма горшага тырана, чым мужык, які стаў панам

Nie ma rodu bez wyrodu

Няма роду без вырадка

Nie ma ryby bez ości, a człowieka bez złości

Няма рыбы без коści, а чалавека без злосці

Nie masz nic tak mocnego, czego by złoto nie zwojowało

Няма нічога моцнага, чаго б золата не перамагло

Nie masz plotkom lekarstwa, tylko milczenie

На плёткі няма лекаў, толькі маўчанне

Nie miejsce człowieka, ale człowiek miejsce zdobi

Не месца чалавека, а чалавек месца аздабляе

Nie można pilować gałęzi, na której się siedzi

Нельга пілаваць галіны, на якой сядзіш

Nie na to człowiek żyje, aby jadał, ale na to je, aby żył

Не для таго чалавек жыве, каб еў, але есць, каб жыць

Nie należy gwoździ przybijać zegarkiem

Нельга цвікі прыбіваць гадзіннікам

Nie pamięta wół, jak cielęciem był

Не памятае вол, як цяляткам быў

Nie pchaj rzeki, sama płynie

Не піхай раку, сама цячэ

Nie po drzewie przygoda chodzi, a po ludziach

Не па дрэве прыгода ходзіць, а па людзях

Nie pomoże blansz i róż, kiedy panna stara już

≈ Не паможа крэм і ванна, калі ўжо старая панна

Nie pomoże mydło ani malowidło, ani bystra woda, kiedy zła uroda

≈ Не памогуць памада, вада і мыла, калі прыгажосць ужо сплыла

Nie pożyczaj, zły to zwyczaj: nie oddają, jeszcze lają

≈ Дрэжны звычай – пазычыць: не аддаюць, а яшчэ б'юць

Nie przebieraj, panno, żebyś nie przebrała, żebyś za kanarka wróbla nie dostała

Не перабірай, дзеўка, каб не перабраць: каб замест канарэйкі вераб'я не атрымаць

Nie radź się starego, ale bywałego

Раіся не са старым, а з бывалым

Nie rusz cudzego, a pilnuj swego

Не чапай чужога, а пільнуй сваё

Nie samym chlebem człowiek żyje

Не адзіным хлебом чалавек жыве

Nie samym miodem życie poi

Не адным мёдам жыццё поіць

Nie sądz, nie będziesz sądzony

Не судзі, не будзеш судзімы

Nie szukaj, czegoś nie położył

Не шукай, чаго не паклаў

Nie śmieję się, dziadku, z cudzego upadku

Не смейся, дзедку, з чужој бедкі

Nie trzeba wszystkich jednym łokciem mierzyć

Нельга усіх адным локцем мераць

Nie trzeba z góry popychać, samo się toczy

Не трэба з гары піхаць, само коціцца

Nie twych to ząbków kostka

Не тваіх зубоў то костка

Nie ucz księdza pacierza

Не вучы ксяндза малітве

Nie ucz ojca, jak się dzieci robi

Не вучы бацьку дзяцей рабіць

Nie ucz ryby pływać

Не вучы рыбу плаваць

Nie w domu, lecz na wojnie lwem być trzeba

Не дома, а на вайне львом трэба быць

Nie wierz niewieście, choć ma lat dwieście

Не вер жанчыне, хоць гадоў мае дзвесце

Nie wtykaj nosa do cudzego prosa

Не сунь носа ў чужое проса

Nie wszystko możemy, co chcemy

Не ўсё можам, што хочам

Nie wszystko prawda, co ludzie mówią

Не ўсё праўда, што людзі кажуць

Nie wszystko się dobrze kończy, co się dobrze zaczyna

Не ўсё добра канчаецца, што добра пачынаецца

Nie wszystko złoto, co się świeci

Не ўсё золата, што блішчыць

Nie wtykaj nosa, gdzieś nie dał grosza

Не сунь носа, дзе не даў гроша

Nie z cukruś, to się nie roztopisz

Не з цукру, не растанеш

Nie za to biją, że ukradł, ale że źle schował

Не за тое б'юць, што украў, але што дрэнна схваў

Nie zwracaj Wisły kijem

Не павернеш Віслу кіем

Nie zobaczysz tego jak ucha swojego

Не ўбачыш гэтага, як вуха свайго

Niech cię chwałą cudze, a nie własne usta

Няхай цябе хваляць чужыя, а не ўласныя вусны

Niech się dzieje wola nieba, z nią się zawsze zgadzać trzeba

Няхай будзе воля неба, з ёю нам згаджацца трэба

Niedźwiedź łapę tylko ssie, a całą zimę syt bywa

Мядзведзь толькі лапу ссе, а ўсю зіму сыты бывае

Niespora praca, gdy licha płaca

Няспорая праца, калі плата ліхая

Nigdy nie jest tak źle, aby nie mogło być gorzej

Ніколі не дрэнна настолькі, каб не магло быць горш

Nim przebędziesz wody, pierwiej zwiedz jej brody

Перш чым лезці да вады, даведайся пра брады

Nosił wilk razy kilka, ponieśli i wilka

Насіў воўк колькі разоў, панеслі і ваўка

Nowina: kot spadł z komina

Навіна: кот упаў з каміна

Obce kraje znajmy, ale swój kochajmy

Чужыя краіны знаем, а свой кахаем

Obiecanka cacanka, a głupiemu radość

Абяцанка цацанка, а дурню радасць

Oczom strach, a ręce robia

Вочы баяцца, а рукі робяць

Od cudzej zlej doli serduszko nie boli

Ад чужоў дрэннай долі сэрцайка не баліць

Od wina głupieje dziewczyna

Ад віна дурнее дзяўчына

Od wódki rozum krótki

Ад водкі розум кароткі

Oszczędnością i pracą ludzie się bogacą

Ашчаднасцю і працай людзі багацеюць

Ożenienie za wczesne często bywa bolesne

Ранняя жаніцьба часта бывае балючай

Ożenił się stary z młodą, ucierał jej gębę brodą

Ажаніўся стары з маладой, выціраў ёй губы барадой

Paluszek i główka to szkolna wymówka

Пальчык і галоўка – школьная адгаворка

Pamiętaj rozchodzie, żyć z przychodem w zgodzie

Памятай, расходзе, жыць з прыходам у згодзе

Pan Bóg nie rychliwy, ale sprawiedliwy

Пан Бог не хуткі, але справядлівы

Pieczone gołąbki nie lecą same do gąbki

Печаныя галубкі не ляцяць самі да губы

Pieniądze są okrągłe, toczą się

Грошы круглыя, коцяцца

Pies szczeka, karawana idzie dalej

Сабака брэша, а караван ідзе

Pies tym lepszy, im gorszy

Сабака тым лепшы, чым горшы

Pijak podobny do zwierza: ni roboty, ni pacierza

П'яніца падобны да звера: ні працы, ні малітвы

Plotka wyleci wróblem, a wraca wołem

Плётка вылеці вераб'ём, а вяртаецца волам

Podróż nie tuczy, lecz rozumu uczy

Вандроўка не насычае, але розуму навучае

Pojechał po śledzie, więcej nie przyjedzie

Паехаў па следзе, больш не прыедзе

Polak, Węgier – dwa bratanki i do szabli, i do szklanki

Паляк і венгр – два братанкі і да шаблі, і да шклянкі

Pomiędzy drzwi i małżeństwo palca nie wsadzaj

Паміж дзвярамі і супругамі палец не сунь

Posłuszeństwo – żołnierskie nabożeństwo

Паслушэнства – салдацкае набажэнства

Posłuszne dzieci to skarb matki

Паслухмяныя дзеткі – гэта скарб маці

Poważna figura, a w łokciu dziura

Салідная фігура, а ў локці дзірка

Powiedz głuchemu, nie powie drugiemu

Скажы глухому – не раскажы другому

Powiedziałbym coś, ale słucha ktoś

І сказаў бы штосьці, ды слухае хтосьці

Poznać po słowie, co kto ma w głowie

Пазнаць па словах, што маеце ў галовах

Pożyczasz rękami, odbierasz nogami

Пазычаеш рукамі, забіраеш нагамі

Póki świat światem, nie będzie Niemiec Polakowi bratem

Пакуль свет светам, не будзе немец паляку братам

Póki w mieszku twym co czują, póty wszyscy cię szanują

Пакуль у мяху тваім штосьці чуюць, патуль цябе ўсе шануюць

Póty dzban wodę nosi, póki się ucho nie urwie

Датуль збан ваду носіць, пакуль вуха не адарвецца

Póty służą przyjaciele, póki worek jako ciełe

Патуль служаць прыяцелі, пакуль мяшок, як цяля

Praca tuczy, bieda uczy

Праца насычае , бяда навучае

Praca z ochotą przemienia słomę w złoto

Праца з ахвотай робіць з саломы золата

Prawda górą lata jak orzeł

Праўда ўверсе лятае, як арол

Prawda jak oliwa zawsze na wierzch wypływa

Праўда, як алей бывае: заўсёды наверх выплывае

Prawdziwych przyjaciół poznajemy w biedzie

Сапраўдных сяброў пазнаём у бядзе

Przed złotym worem każde drzwi otworem

Перад залатым мяшком дзверы адчынены

Prawda jak oliwa zawsze na wierzch wypływa

Праўда, як алей бывае: заўсёды наверх выплывае

Prawdziwych przyjaciół poznajemy w biedzie

Сапраўдных сяброў пазнаём у бядзе

Przybierz i pień, to będzie jak jasny dzień

Прыбяры і пень, то будзе, як ясны дзень

Przyjaciela zawsze trzeba każdemu jak wody, chleba

Сябра заўсёды кожнаму трэба, як вады, як хлеба

Przyjdiesz, kurko, na moje podwórko

Прыйдзеш, кураня, на мой дворык

Przypomniała sobie babka, kiedy młodą była

Успомніла бабка, як дзеўкай была

Przysłowie to stare: we wszystkim mieć miarę

Прымаўка старая гэта: ва ўсім мера трэба

Przyszła kryska na Matyska

Прышоў канец і Матыску

Punktualność jest grzecznością królów

Дакладнасць – ветлівасць каралёў

Pusta beczka głośniejsz dzwoni

Пустая бочка гучней звоніць

Puć się na morze, a nauczysz się modlić

Ідзі ў мора, ды навучышся маліцца

Rada by dusza do raju, ale grzechy nie puszczają

Рада б душа да раю, ды грахі не пускаюць

Radź się drugiego, a trzymaj się zdania swego

Райся з іншымі, а трымайся сваёй думкі

Rośnie w ciało, a w głowie mało

Расце ў цела, а ў галаве мала

Rozum z latami nie zawsze idzie w parze

Розум з гадамі не заўсёды ў пары ідзе

Ryb pięcioro, a zupy jezioro

≈ Рыбы ні блізка, а юшкі цэлая міска

Rzadko kulka tchórze minie

Рэдкая куля баязліўца міне

Rzuć za siebie, znajdziesz przed sobą

Кінь за сябе, знойдзеш перад сабою

Saper tylko raz się myli

Санёр толькі раз памыляецца

Są gusta i gosteczka: jednemu podoba się matka, drugiemu córeczka

Густы ёсць розныя: аднаму даспадобы маці, а другому дачушка

Sąd skwapliwy rzadko sprawiedliwy

Суд скваплівы рэдка справядлівы

Siedem lat wojował, szabli nie wyjmował

Сем гадоў ваяваў – шаблі не вынімаў

Siedź cicho, kiedy śpi licho

Сядзі ціха, калі спіць ліха

Siej doły i góry, bo nie wiesz, jaki rok który

Сей долы і горы, бо не ведаеш, які год каторы

Słowo jak wróbel: wypuść, to go nie złapiesz

Слова, як верабей: выпусці – не зловіш

Słuchaj uchem, a nie brzuchem

Слухай вухам, а не брухам

Spracował się, jak kot na piecu

Спарцаваўся, як кот на печы

Starość sama nie przychodzi, kupę z sobą chorób wodzi

Старасць адна не прыходзіць, кучу хвароб з сабой водзіць

Stary z młodą – ogień z wodą

Стары з маладой – агонь з вадой

Straconego czasu i w sto koni nie dogoni

Згубленага часу у сто коней не дагоніш

Strzeż się niezgody, unikniesz szkody

Сцеражыся нязгоды, унікнеш шкоды

Strzeż się psa, co milczkiem kąsa

Асцерагайся сабакі, што моўчкі кусае

Suchy kwiecień, mokry maj — będzie żyto jako gaj

Сухі красавік, мокры май – будзе жыта, як гай

Sumienie zębów nie ma, ale zagryźć może

Сумленне зубоў не мае, але загрызці можа

Świat się nie zawali

Свет не рухне

Swoja chatka jak rodzona matka

Свая хатка, як родная матка

Swoja siermiężka nieciężka

Свая сярмяжка не цяжка

Szanuj doły i mosty, będziesz miał kark prosty

Шануй долы і масты, будзеш мець карак прамы

Szanuj sam siebie, a będą szanować inni ciebie

Шануй самога сябе, і будуць шанаваць іншыя цябе

Szanuj zdrowie należycie, bo jak umrzesz, stracisz życie

Шануй здароўе як мае быць, бо як памрэш, то перастанеш жыць

Szczupak dwa razy tej samej przynęty nie bierze

Шчупак два разы той самай прынады не бярэ

Szkoda gadać, kiedy nie ma o czym mówić

Дарэмна балбатаць, калі няма аб чым казаць

Szlachcic na zagrodzie równy wojewodzie

Шляхціц на агародзе роўны ваяводзе

Szydłem barszczu nie jedzą

Шылам боршчу не ядзяць

Szydło zawsze z worka wyjdzie

Шыла заўсёды з меха выйдзе

Śmieje się głupi, że go nikt nie kupi

Смяецца дурань, што ніхто яго не купіць

Śmierci żaden się nie wywierci

Ад смерці ніхто не выкруціцца

Śmierć i żona od Boga przeznaczona

Смерць і жонка ад Бога прызначаны

Śmierć nie przebiera i młodych zabiera

Смерць не перабірае і маладых забірае

Tacy, co się chwalaą, mało zwykle czynią

Тыя, што сябе хваляць, звычайна мала робяць

Tak się siebie boję aż ledwo stoję

Так цябе баюся, што ледзве стаю

Ten pan zdaniem moim, kto przestał na swoim

Той пан, па-мойму, хто зрабіў па-свойму

Ten się nie myli, kto nic nie robi

Той не памыляецца, хто нічога не робіць

Ten się śmieje, kto się śmieje ostatni

Той смяецца, хто смяецца апошні

To nie sztuka zabić kruka

Гэта не штука – забіць крука

Trafił swój na swego

Трапіў свой на свайго

Trudna zgoda z mężem starym żona młoda

Згода цяжкая з мужам старым жонка маладая

Trudna zgoda z ogniem woda

Цяжка згадзіцца агню з вадзіцай

Trzeba rano wstać, żeby babę oszukać

Трэба рана ўстаць, каб бабу ашукаць

Trzech groszy byś za niego nie dał, a on by cię trzy razy kupił i sprzedał

Трох грошай за яго б не даў, а ён бы цябе тры разы купіў і прадаў

Trzech na jednego nie czeka

Трое аднаго не чакаюць

Trzymać kobietę za słowo, a piskorza za ogon na jedno wychodzi.

Трымаць жанчыну за слова, а карася за хвост – то адное

Twardy koziol do dojenia

Упарты казёл да даення

Tyle w tym prawdy, co brudu za paznokciem

Столькі ў гэтым праўды, што гразі за пазногцем

Tylko krowa nie zmienia poglądów

Толькі карова не змяняе поглядаў

U próżniaka zawsze święto

У лайдака заўсёды свята

U skąpego zawsze po obiedzie

У скупого заўсёды пасля абеду

U swej matki warkoczyk gładki

У сваёй маткі касá гладка

Ubierz świnie w złoto, ona wlezie w błoto

Апрані свінню ў золата, а яна ў балота ўлезе

Ubóstwu mało co brak, łakomstwu wszystkiego

Беднасці мала чаго не хапае, раскошы - усяго

Ucho jedno daj skarżącemu, drugie chowaj obwinionemu

Адно вуха дай пацярпеўшаму, другое захавай для абвінавачанага

Uczeń bez dwójki jak żołnierz bez karabinu

Вучань без двойкі, як салдат без вінтоўкі

Ulitował się kruk nad żabą, jak jej oczy wydziobał

Злітаваўся воран над жабай, як ёй вочы выдзеўбаў

Używaj świata, póki służą lata

Карыстайся светам, пакуль служаць леты

W bajce bywa połowa prawdy

У казцы бывае палова праўды

W bardzo tłustym ciele nauki niewiele

У вельмі тлустым целе навукі нямнога

W jedno ucho wchodzi, a drugim wychodzi

У адно вуха ўваходзіць, а другім выходзіць

W każdej bajce jest prawda na dnie

У кожнай байцы праўда на дне

W pięknym ciele cnoty niewiele

У прыгожым целе цноты нямнога

W starym ciele diabeł miele

У старым целе д'ябал меле

W zgodzie i jedności pełno radości

У згодзе і адзінстве поўна радасці

Wesoły, choć goły, choć głupi, ale zdrów

Вясёлы, хоць голы, хоць дурань, але здаровы

Wiedzą sąsiedzi, jak kto siedzi

≈ Ведаюць суседзі, хто куды едзе

Wielcy złodzieje małych wieszają

Вялікія злодзеі малых вешаюць

Wielkie rzeki cicho płyną

Вялікія рэкі ціха цякуць

Więcej gość za godzinę w cudzym domu ujrzy niż gospodarz za rok

≈ Свежае вока бачыць далёка

Wielka dusza w małym ciele

Вялікая душа ў малым целе

Wilka nogi karmią

Ваўка ногі кормяць

Wiosna jest to pora roku, gdy się czujesz żwawszy w kroku

≈ У веснавую пару жвавей бяжыш угару

Własnego cienia nie przeskoczysz

Уласнага ценю не пераскочыш

Wodę warzyć, woda będzie

Ваду варыць – вада будзе

Wojsko hetmanem stoi

Войска гетманам стаіць

Wolność Tomku w swoim domku

Вольна Томку ў сваім домку

Wółu bierze się za rogi, człowieka za słowo

Вала бяруць за рогі, чалавека за слова

Wstawaj rano, a będzie ci dano

Уставай рана, і будзе табе дана

Wszędzie dobrze, ale w domu najlepiej

Усюды добра, але дома найлепі

Wszyscy patrzą ale nie każdy widzi

Усе глядзяць, але не кожны бачць

Wszyscy za jednego, jeden za wszystkich

Усе за аднаго, адзін за ўсіх

Wszystkich się radź, a jednego słuchaj

З усімі раіся, а аднаго слухай

Wszystko dobre, ale w miarę

Усё добра, але ў меру

Wszystko dobre, co się dobrze kończy

Усё добра, што добра канчаецца

Wszystko się dziwnie plecie na tym bożym świecie

Дзіўна ўсё пляецца ў гэтым свеце божым

Wszystko można, byle z ostrożna

Усё можна, але асцярожна

Wtedy na grzyby chodzą, kiedy się rodzą

Тады ў грыбы ходзяць, калі яны ўзыходзяць

Wybrał się na dzika, zastrzelił królika

Пайшоў на дзіка, застрэліў кроліка

Wygraj w polu, a wygrasz w sądzie

Выйграй у полі – выйграеш у судзе

Wyjątki potwierdzają regułę

Выключэнні пацвярджаюць правіла

Wysoki do nieda, a głupi jak trzeba

Высокі да неба, а дурны, як трэба

Wysokie drzewa najprędzej wiatr łamie

Высокія дрэвы вецер хутчэй ламае

Wyżej nosa gębę nosi

Вышэй носа губу носіць

Wzdłuż strumyka dojdiesz do źródła

Уздоўж ручая дойдзеш да крыніцы

Z babą jest źle, ale bez baby jeszcze gorzej

З бабай дрэнна, але без бабы яшчэ горш

Z chłopca wyrósł, a do chłopca nie dorósł

З хлопца вырас, а да мужыка не дарос

Z cudzego konia u źródła zsiadaj

З чужога каня і сярод балота злазь

Z czym w kolebkę, z tym w mogilkę

З чым у калыску, з тым у магілку

Z dużej chmury mały deszcz

З вялікай хмары малы дождж

Z dzieła poznaje się mistrza

Па справе майстра пазнаюць

Z jakim przestajesz, takim się stajesz

З кім павядзешся, ад таго набярэшся

Z każdym pięknie, z nikim szczerze

З кожным прыгожа, ні з кім шчыра

Z klótni dwóch korzysta trzeci

Двое б'юцца, трэці карыстаецца

Z kobietami wielka bieda, lecz bez kobiet żyć się nie da

З жанчынамі вялікая бяда, а без іх жыць нельга

Z młodym stara – śmieszna para

З маладым старая – смешная пара

Z nieprawego nabytku nie ma pożytku

З няправага набытку няма пажытку

Z ubioru cię sądzą, z rozumu poważają

Па адзенні аб табе мяркуюць, па розуме шануюць

Z wiatrami złe nowiny na wyścigi chodzą

З ветрамі дрэнныя навіны навыверадкі ходзяць

Z wierzchu złoto, w środku błoto

Зверху золата, а ўнутры грязь

Z żartami jak z solą, nie przesadz, bo bolą

З жартамі, як з соллю: залішнія будуць болю

Za jednego bitego dwóch nie bitych dają

За аднаго бітага двух нябітых даюць

Za „dziękuję” nic się nie kupuje

За “дзякую” нічога не купіш

Za króla Olbrachta wyginęła szlachta

Пры каралі Альбрахце прыйшла пагібель шляхце

Za króla Sasa, jedz, pij i popuszczaj pasa

Як быў кароль Сас, еш, пі і паслабляй нас

Za moje myto jeszcze mnie obito

За маю плату мяне яшчэ і б'юць

Za mundurem panny sznurem

За мундзірам дзеўкі вірам

Zakazane owoce smakują najlepiej

Забаронены яблык смакуе найбольш

Zakochać się łatwo, odkochać się trudniej

Закахацца лёгка, адкахацца цяжка

Zamienił stryjek siekierkę na kijek

≈ Памяняў дзядзька сякерку на цацку

Zamknij gębę, bo ci wrona wleci

Закрый рот, бо варона ўляціць

Zapomniał wół, jak cielęciami był

Забыўся вол, як цяляткам быў

Zawsze tego się chce, czego nie można

Заўсёды таго хочацца, чаго нельга

Zdrowemu i pierogi nie zaszkodzą

Здароваму і пельмені не пашкодзяць

Zdrowie to największy majątek

Здароўе – найвялікшы скарб

Zdrowy jak ryba

Здаровы, як рыба

Zemsta jest rozkoszą bogów

Помста – раскоша багоў

Ziarnko do ziarnka, a zbierze się miarka

Зернейка да зернейка – набярэцца мерка

Ziemia mać, ale trzeba jej rady dać

Зямля – маці, але трэба ёй рады даці

Zgoda buduje, niezgoda rujnuje

Згода будуе, нязгода руйнуе

Zjesz beczkę soli, nim poznasz, co mię boli

З'еш бочку солі, перш чым адчуеш мае болі

Złapał Kozak Tatarzyna, a Tatarzyn za leb trzyma

Злавіў казак татарына, а татарын за чуб трымае

Złej tanecznicy zawadza i rąbek w spódnicy

Дрэнай танцорцы перашкаджае рubeц у спадніцы

Złemu rzemieślnikowi każde naczynie złe

Дрэннаму майстру любая прылада дрэнь

Złodziej na złodzieju jedzie i złodziejem pogania

Злодзеі на злодзеі едзе і злодзеем паганяе

Złodziej w swojej wsi nie kradnie

Злодзеі у сваёй вёсцы не крадзе

Złoto i w popiele się świeci

Золата і ў попеле свеціць

Złoty orzeł wszędzie doleci, złoty klucz wszystkie bramy otworzy

Залаты арёл усюды даляціць, залаты ключ усе вароты адкрые

Zły to ptak, co własne gniazdo kala

Дрэнь тая птушка, што сваё гняздо паскудзіць

Znać po twarzy, co się w głowie warzy

≈ Бачна па твары, хто што ў галаве варыць

Znać z sierści zwierza, z mowy człowieka

Ведаюць на поўсці звера, а чалавека на мове

Znaleźć się między młotem a kowadłem

Аказацца паміж молатам і кавадлам

Zręczny człowiek, jak kot, zawsze na nogi upadnie

Спрытны чалавек, як кот, заўсёды на ногі ўпадзе

Zuch, choć z kijem do much

Зух, што хоць з кіем да мух

Zwycięzców się nie sądzi

Пераможцаў не судзяць

Źle tam, gdzie myszy bratają się z kotami

Там дрэнна, дзе мышы з катамі сябруюць

Źeby, aby, to byłyby żaby

Каб ды абы, то былі б жабы

Źeby cię smażono w smole, nie powiadaj, co się dzieje w szkole

Калі б цябе і ў смале палілі, не кажы, што ў школе рабілі

Źona bez dzieci jak bez ryby sieci

Жонка без дзяцей, што сеці без рыбы

Żona ładna zawsze zdradna

Жонка прыгожая заўсёды здрадлівая

Żonę jak ubrane, trzeba brać na miarę

Жонку, як адзенне, па размеры выбіраць трэба

Życie jest tylko podróżą

Жыццё – гэта толькі падарожжа

Życie różne, grób jeden

Жыццё рознае, магіла адна

Życ się żyje, ale co to za życie

Жыць – жывецца, але што гэта за жыццё

РЕПОЗИТОРИЙ ГГУ ИМЕНИ Ф.СКОРИНЫ